

Полтавський державний аграрний університет
Департамент культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації
Полтавський університет економіки і торгівлі
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Стан та перспективи розвитку
рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний
та інноваційний аспекти»**

м. Полтава, 15 травня 2025 р.

*Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти:
збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 травня 2025 р.)*

УДК [338.48+379.8](082)

С77

Рекомендовано до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 7 від 14.04.2025 р.).

Редакційна колегія

– **Безкровний Олександр Валентинович**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Городянська Лариса Володимирівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств Державного університету «Київський авіаційний інститут»;

– **Сгорова Олена Володимирівна**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Зоря Олексій Петрович**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Каролоп Олена Олександрівна**, к. пед. н., доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу Луганського національного університету імені Тараса Шевченка;

– **Логвін Михайло Михайлович**, к. геогр. н., доцент, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу Полтавського університету економіки і торгівлі;

– **Перерва Петро Григорович**, д. е. н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;

– **Федорченко Лілія Вікторівна**, заступник директора Департаменту - начальник управління розвитку туризму, музейної справи та охорони культурної спадщини Департаменту культури і туризму Полтавської ОВА;

– **Шевчук Сергій Миколайович**, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій Полтавського державного аграрного університету.

Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 трав. 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. 222 с.

До збірника ввійшли результати теоретичних та прикладних досліджень природного, соціального, економічного та інноваційного аспектів стану та перспектив розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України. Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

Миронов Юрій ТУРИЗМ ЕКОЛОГІЧНИЙ ЧИ ЕКОЛОГІЗОВАНИЙ? ДО ПИТАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	145
Михайловин Роман ВИКОРИСТАННЯ ЧАТ-БОТІВ ДЛЯ СПІЛКУВАННЯ З КЛІЄНТАМИ У ТУРИЗМІ	149
Мороз Світлана, Калашник Олена, Кузнєцов Роман ОСВІТНІЙ ВИМІР ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ: ІННОВАЦІЙНИЙ ДОСВІД ПДАУ	154
ОЛІЙНИК ВАЛЕНТИНА АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ АЛБАНІЇ	157
Перерва Поліна, Косенко Олександра ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОГО СУПРОВОДУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	160
Разумова Діана БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ ТА ІНКЛЮЗИВНИЙ ПІДХІД В ТУРИЗМІ.....	164
Сенів Ліліана ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	166
Топтун Софія СІЛЬСЬКИЙ ТА ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	169
Топтун Софія, Рудич Алла ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	172
Тютюнник Світлана СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ: СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	176
Тютюнник Юрій, Нужна Ірина ІНВЕСТИЦІЙНО-ФІНАНСОВА СКЛАДОВА БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ЗЕЛЕНОМУ ТУРИЗМІ	181
Хвостик Данііл, Рудич Алла ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ	185

Тютюнник Юрій,

к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава,

Нужна Ірина,

директор Туристичного агентства «Iren Tour»

ІНВЕСТИЦІЙНО-ФІНАНСОВА СКЛАДОВА БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ЗЕЛЕНОМУ ТУРИЗМІ

Україна володіє достатніми передумовами і можливостями для успішного розвитку сільського зеленого туризму, зокрема за рахунок природних та кліматичних умов, а також наявності культурної та історичної спадщини. За три десятиліття розвитку сільський зелений туризм в Україні пройшов шлях від новаторської ідеї до важливої складової економіки сільських регіонів, унікального виду відпочинку, що поєднує природу, автентичну культуру та гостинність місцевих громад. Специфіка сільського туризму полягає не лише у задоволенні потреб споживачів у відпочинку, але й у його впливі на інші галузі сільського господарства [1].

Війна рф проти України завдала нищівного удару по інфраструктурі багатьох громад, позбавивши їх можливостей для розвитку. Водночас складна військово-політична та економічна ситуація посилює значення підприємництва у сфері сільського зеленого туризму як інструменту економічного відновлення та сталого розвитку регіонів, збереження культурної спадщини, боротьби з безробіттям у сільських районах та отримання додаткового доходу для місцевого населення.

Початок діяльності у сфері сільського зеленого туризму має спиратися на попередньо розроблений бізнес-план. Цей документ повинен мати як зовнішню спрямованість (представлення намірів громадам, потенційним інвесторам,

кредиторам), так і внутрішню (забезпечує успішний розвиток підприємництва на селі). В процесі підготовки бізнес-плану його розробники мають чітко структурувати зміст та правильно використовувати такі важливі економічні категорії, як фінансові ресурси, людські ресурси, туристичний продукт, туристичні послуги, їхня конкурентоздатність та відмінні риси від інших продуктів і послуг (характеристики унікальності), маркетинг, реклама, якість сервісу тощо [2].

Важливим елементом бізнес-планування у сільському зеленому туризмі є інвестиційно-фінансова складова. У разі інвестицій в проєкти, пов'язані з сільським зеленим туризмом, бізнес-план повинен включати графік повернення банківського кредиту, а також виходити з того, що кошти, які вкладаються у туристичний продукт та його рекламу, принесуть прибуток щонайменше через три роки після повного освоєння інвестицій. Впровадження бізнес-плану має передбачати отримання максимально можливого ефекту за результатами реалізації інвестиційного проєкту. Цей ефект може бути виражений у досягненні певного рівня економічних показників (максимізація прибутку, розширення надання туристично-рекреаційних послуг та ін.).

Тим, хто має намір започаткувати або розширити і диверсифікувати власний агротуристичний бізнес, рекомендується здійснювати комплексне оцінювання ефективності інвестиційних проєктів на підставі розрахунку системи показників, що дозволить забезпечити максимальне попередження потенційних збитків шляхом відхилення несприятливих проєктів, а також вжиття комплексу заходів, спрямованих на зменшення ризиків. Ключовими показниками при проведенні порівняльного аналізу ефективності альтернативних інвестиційних проєктів та визначенні комерційної ефективності конкретного проєкту є: чистий приведений дохід, індекс доходності, індекс рентабельності, термін окупності [2].

Важливим фактором у сільському зеленому туризмі є сезонність попиту на агротуристичні продукти та послуги і, як наслідок, необхідність вирішення

проблеми раціонального планування туристичних потоків. У зв'язку з цим слід ретельно підходити до планування обсягів надходжень і витрачань коштів за сезонами та місяцями календарного року.

Невід'ємною складовою системи планування сільського зеленого туризму є фінансове планування як основа ефективних бізнес-процесів. При цьому ключовими показниками оцінювання ефективності функціонування суб'єкту агротуризму є: собівартість наданих послуг – отриманий прибуток – рівень рентабельності.

Собівартість послуги у сфері агротуризму – це вартісна оцінка витрат матеріальних ресурсів та використаної праці на одиницю наданої послуги. При цьому важливо правильно розмежувати витрати на постійні та змінні. До постійних затрат відносяться, наприклад, амортизація основних засобів, орендні платежі, адмінвитрати, витрати на охорону тощо. Величина цих витрат не залежить від обсягу наданих послуг і прямо впливає на їхню собівартість. За умови розширення туристичного потоку величина постійних витрат, що припадає на одиницю послуги, буде зменшуватися, тобто за рахунок ефекту масштабу власник агрооселі може розраховувати на додатковий прибуток від надання одиниці тієї чи іншої туристичної послуги.

В економічних реаліях сьогодення пошук внутрішніх можливостей зменшення матеріальних і трудових витрат, що сприятиме зниженню собівартості агротуристичних послуг, – це ключове завдання у підвищенні конкурентоздатності бізнесу у сфері сільського зеленого туризму.

Існує універсальна формула визначення ціни на туристичний продукт: витрати на його створення + витрати на його реалізацію + підприємницька винагорода за витрачені зусилля, ризик тощо [2]. Встановлення ціни на послуги у сфері сільського зеленого туризму залежить, насамперед, від обраної стратегії формування загального рівня сервісу. Якщо власник агросадиби визначив пріоритетність пропозиції для клієнтів щодо «елітних» умов проживання та

респектабельного сервісу, ціни на такі послуги, закономірно, будуть вищими, ніж у звичайних садибах. Якщо ж орієнтуватися на обслуговування клієнтів, які більше схильються до помірних чи взагалі економних витрат, ціни за такий сервіс будуть нижчими. Загалом, чим обґрунтованіше власник підійде до формування стратегії розвитку свого агротуристичного бізнесу, тим простіше йому буде встановити адекватні ціни на пропоновані туристичні послуги.

Результативне (а не декларативне) планування у сільському зеленому туризмі, зокрема й інвестиційно-фінансової її складової, потребує кваліфікованого підходу на основі відповідних знань, вмінь та практичного досвіду. Тому до бізнес-планування у цій сфері слід залучати належно підготовлених фахівців приватного консалтингу, навчальних закладів, органів управління територіальними громадами тощо.

Список використаних джерел

1. Батиченко С. П., Мельник Л. В. Сільський зелений туризм в Україні – стратегічна складова розвитку сільських територій. *Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів*. 2024. Випуск 4 (спец.). С. 56-62.
2. Методичні рекомендації власнику сільської садиби / Департамент культури і туризму Полтавської ОВА, 2024. 22 с.